

Kortlægning af virksomheder

Mange på deltid og korte ansættelser i hotel- og restaurationsbranchen

I de danske virksomheder er der i gennemsnit ansat to personer pr. årsværk i løbet af et år. I hotel- og restaurationsbranchen er der ansat fire personer pr. årsværk. Hotel og restaurationsbranchen er den branche, hvor der er flest lønmodtagere pr. årsværk. Mange personer pr. årsværk kan enten skyldes, at virksomhederne har mange deltidsansatte med få arbejdstimer om ugen eller medarbejdere med korte ansættelser. Begge dele kan ses som en indikation på atypiske ansættelser.

af analytiker **Emilie Agner Damm**, analysechef **Jonas Schytz Juul**
og stud.polit. **Jacob Østermann**

1. januar 2018

Analysens hovedkonklusioner

- I små virksomheder er der flere personer tilknyttet pr. årsværk end i større virksomheder.
- Mange personer pr. årsværk kan enten skyldes, at virksomhederne har mange deltidsansatte med få arbejdstimer om ugen eller medarbejdere med korte ansættelsesforløb. Begge dele indikerer, at små virksomheder har flere atypiske ansættelser.
- Især i mindre virksomheder inden for hotel og restauration er der mange personer pr. årsværk. I store virksomheder inden for rengøring, frisører, reparation mv., er der også mange personer ansat pr. årsværk.
- Der er flere ufaglærte pr. årsværk end faglærte og personer med videregående uddannelser.

Kontakt

Analytiker

Emilie Agner Damm

Tlf. 33 55 77 15

Mobil 27 35 85 95

ead@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

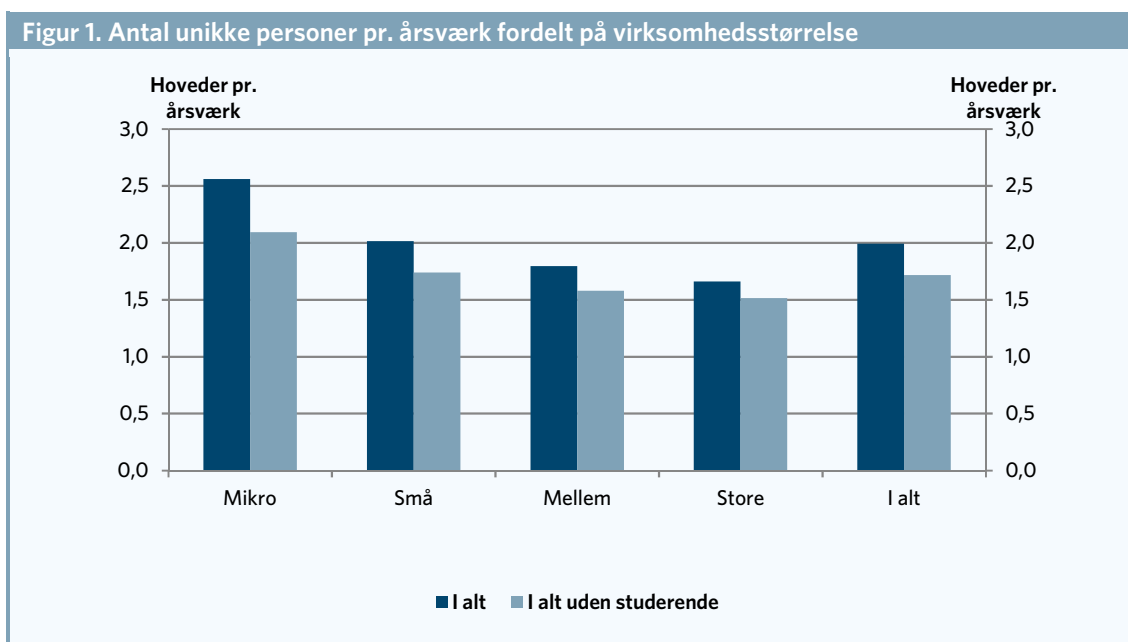
mh@ae.dk

Små virksomheder har flere ansatte pr. årsværk end store virksomheder

Formålet med analysen er at beskrive de virksomheder, som beskæftiger lønmodtagere på det private arbejdsmarked. AE har inddelt virksomhedernes størrelse i fire kategorier: mikro, små, mellemstore og store virksomheder, jf. boks 1.

AE har undersøgt, hvordan virksomheder med forskellige størrelser anvender arbejdskraft. Figur 1 viser antallet af personer tilknyttet til en virksomhed ift. antallet af årsværk, dvs. hvor mange personer der samlet udgør en helårsbeskæftiget fulltidsperson. Det betyder, at et højt antal ansatte pr. årsværk både kan afspejle, at en virksomhed har mange deltidsansatte, og/eller at en virksomhed har en høj personaletsætning, dvs. at de ansatte typisk er ansat i en kortere periode. I det følgende er det anvendt som en indikator på atypiske ansættelser.

Af figur 1 kan man se, at der på tværs af brancher og virksomhedsstørrelser i gennemsnit er to unikke personer pr. årsværk. Dog viser figuren, at der er flere unikke personer pr. årsværk i mindre virksomheder end i større virksomheder. I mikrovirksomheder, som pr. definition har under 10 årsværk, er der 2,6 unikke personer pr. årsværk, mens der i store virksomheder, som har over 100 årsværk, er 1,7 unikke personer pr. årsværk. Det afspejler, at en større andel medarbejdere i små virksomheder enten er deltidsansatte eller ansat i en kortere periode. Mens studerende bidrager væsentligt til niveauet af antal ansatte pr. årsværk, så kan det ikke forklare forskellen.

Anm: 2015. Se boks 1 for afgrænsning og metode.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Mange personer pr. årsværk i hotel- og restaurationsbranchen

I tabel 1 kan man se, at der i nogle brancher er flere unikke personer pr. årsværk end i andre. Tendensen er, at der er flere unikke personer pr. årsværk i de mindre virksomheder uanset hvilken branche man ser på.

Tabel 1. Antal unikke personer pr. årsværk inkl. studerende fordelt på branche og størrelse

	Mikro	Små	Mellem	Store	I alt
Industri	2,1	1,6	1,5	1,3	1,5
Bygge og anlæg	1,9	1,7	1,6	1,5	1,7
Transport	2,2	1,8	1,7	1,6	1,7
Handel	2,5	2,0	1,9	1,6	2,1
Hotel og restauration	5,0	3,5	2,7	2,7	4,0
Finansiering og forsikring	1,8	1,6	1,6	1,4	1,5
Ejendomshandel og udlejning	2,1	2,0	1,8	1,6	2,0
Vidensservice	2,2	1,9	1,8	1,5	1,8
Rengøring, frisører, reparation mv.	3,4	3,1	2,8	3,8	3,4
I alt	2,6	2,0	1,8	1,7	2,0

Anm: 2015. Se boks 1 for yderligere definitioner, afgrænsning og metode. Se boks 2 for en nærmere beskrivelse af brancherne.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Af tabellen ses det, at hotel- og restaurationsbranchen er den branche, hvor der er flest unikke personer pr. årsværk. I gennemsnit er der 4 unikke personer pr. årsværk inden for branchen, og i mikrovirksomheder i hotel- og restaurationsbranchen er der hele 5 unikke personer pr. årsværk.

Det betyder, at der i en mikrovirksomhed inden for hotel- og restaurationsbranchen med fx fem årsværk, i gennemsnit vil være 25 medarbejdere tilknyttet virksomheden henover året. Det svarer til, at et årsværk udgøres af enten fem fuldtidsbeskæftigede, som hver har været ansat i under 2,5 måneder eller fem deltidsansatte med omkring 7,5 ugentlige arbejdstimer.

Inden for rengøring, frisører, reparation mv. er der i gennemsnit 3,4 unikke personer pr. årsværk, mens der er knap 4 unikke personer pr. årsværk i de store virksomheder inden for denne branche. På tværs af brancher er det det højeste niveau for store virksomheder. "Rengøring, frisører, reparation mv." adskiller sig dermed fra de andre brancher i og med, at det i denne branche er i de store virksomheder, at der er flest ansatte pr. årsværk.

Den største andel af atypisk beskæftigelse, hvor der er mange deltidsansatte eller ansatte med korte ansættelsesforløb, ses altså inden for hotel- og restaurationsbranchen og inden for rengøring, frisører, reparation mv.

Det høje antal ansatte pr. årsværk inden for hotel- og restaurationsbranchen kan til dels forklares ud fra, at der er mange studerende, som arbejder inden for dette område. Faktisk er knap hver fjerde årsværk i mikrovirksomheder inden for hotel- og restauration varetaget af en studerende, mens det kun gør sig gældende for mindre end hver tiende på de store virksomheder.

Når studerende kan være en forklaring på, at der er mange ansatte pr. årsværk i hotel- og restaurationsbranchen, er det væsentligt at udelukke dem for at se om billedet bliver et andet. Tabel 4 viser antallet af personer pr. årsværk ekskl. studerende.

Tabel 2. Antal unikke personer pr. årsværk ekskl. studerende fordelt på branche og størrelse

	Mikro	Små	Mellem	Store	I alt
Industri	1,9	1,5	1,4	1,3	1,4
Bygge og anlæg	1,8	1,7	1,6	1,5	1,7
Transport	2,1	1,7	1,6	1,4	1,6
Handel	1,9	1,6	1,5	1,4	1,6
Hotel og restauration	3,7	2,7	2,2	2,2	3,0
Finansiering og forsikring	1,7	1,5	1,5	1,3	1,4
Ejendomshandel og udlejning	1,8	1,7	1,6	1,4	1,7
Vidensservice	1,9	1,7	1,6	1,4	1,6
Rengøring, frisører, reparation mv.	2,8	2,6	2,4	3,3	2,9
Total	2,1	1,7	1,6	1,5	1,7

Anm: 2015. Se boks 1 for yderligere definitioner, afgrænsning og metode. Se boks 2 for en nærmere beskrivelse af brancherne.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Ser man på, hvor mange unikke personer, der er pr. årsværk ekskl. studerende, så er niveauet stadig højt i hotel- og restaurationsbranchen samt inden for rengøring, frisører, reparation mv. Det er stadig inden for de to brancher, at der er flest ansatte pr. årsværk. I hotel- og restaurationsbranchen er der tre ansatte pr. årsværk ekskl. studerende, og knap tre ansatte pr. årsværk inden for rengøring, frisører, reparation mv. Det er altså en relativ stor gruppe lønmodtagere, der har et job med enten få ugentlige arbejdstimer eller som har en kort ansættelseskontrakt inden for de to brancher.

FAOS har i kronikken "Behov for nedre grænse for arbejdstid?" forklaret, at det faktisk er 62 pct. af de ansatte inden for hotel og restauration og 42 pct. inden for rengøringssektoren, der havde færre end 15 ugentlige arbejdstimer i 2014. Derudover skriver FAOS, at overenskomsterne inden for hotel og restauration sjældent garanterer alle medarbejdere et fast ugentligt timetal, og for de lønmodtagere, som er omfattet af en sådan garanti, drejer det sig ofte kun om to til fire ugentlige arbejdstimer. Den nedre sats for arbejdstider inden for rengøring er dog 15 timer¹.

Af registrene er det ikke muligt at se om deltidsansættelser og korte ansættelser sker fordi lønmodtagere frivilligt vælger at gå ned i tid, eller om det f.eks. kan skyldes en midlertidig ansættelseskontrakt. Når brancheforskellene er så tydelige, som de er, kan det dog indikere, at virksomheder inden for visse områder i højere grad ønsker at ansætte medarbejdere enten på deltid eller i korte perioder.

Derudover har LO for nyligt udarbejdet en analyse, som viser, at der i øjeblikket er 258.000 personer på arbejdsmarkedet, som ønsker at arbejde mere, end hvad de gør. Heraf er 196.000 personer ikke-studerende. De ønsker i gennemsnit at øge arbejdstiden med 10,1 timer². Der er altså et stort antal personer på arbejdsmarkedet, som ønsker at arbejde mere.

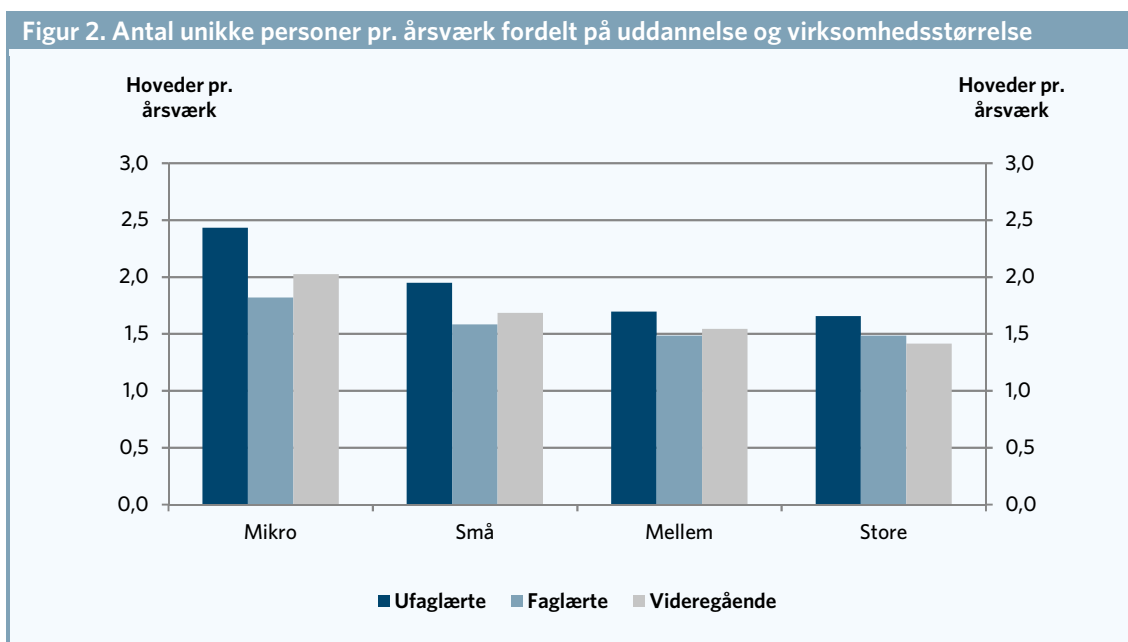
¹ Se http://faos.ku.dk/nyheder/forskere-behov-for-nedre-graense-for-arbejdstid/Kronik_altinget_Behov_for_nedre_gr_nse_for_arbejdstid.pdf

² Se <https://lo.dk/wp-content/uploads/2017/11/opb2.pdf>

Ufaglærte oplever oftere deltidsansættelse og korte ansættelsesforhold

Figur 2 viser antallet af unikke personer pr. årsværk fordelt på uddannelse og virksomhedsstørrelse. Studerende er udeladt fra figuren. Figuren viser, at der blandt ufaglærte personer er flere unikke personer pr. årsværk i de mindre virksomheder end i de større. Mens der er 1,7 unikke personer pr. årsværk i både de mellemstore og store virksomheder, så er der 2,4 unikke personer pr. årsværk i mikrovirksomhederne. Tendensen er ikke lige så udtalt for faglærte og personer med en videregående uddannelse.

På tværs af alle uddannelser er der flest ansatte pr. årsværk i mikrovirksomhederne, men hvor der er 2,4 ansatte pr. årsværk blandt ufaglærte, så er der 1,8 ansatte pr. årsværk blandt faglærte. Der er også flere ufaglærte pr. årsværk i de små, mellemstore og store virksomheder end der er faglærte og personer med videregående uddannelser pr. årsværk. Det tyder på, at det især er de ufaglærte, som har få ugentlige arbejdstimer eller som arbejder i en kortere periode.

Anm: 2015. Se boks 1 for afgrænsning og metode. Studerende indgår ikke i figuren.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

LO har vist, at 196.000 beskæftigede ønsker at arbejde mere. Her er det især ufaglærte, som ønsker at arbejde mere, end hvad de gør. 33 pct. ufaglærte ønsker at arbejde mere, hvorimod det er 28 pct. faglærte, 4 pct. med en KVVU, 20 pct. med en MVU og 15 pct. med en LVU³. Det kan betyde, at mange ufaglærte har atypiske ansættelser, da de i høj grad ønsker at arbejde mere, end hvad de får tilbudt.

FAOS skriver, at det kan svække de enkeltes muligheder for at sikre et vist indkomstgrundlag, når så stor en gruppe lønmodtagere enten er deltidsansatte med få ugentlige arbejdstimer eller når de har en kort ansættelseskontrakt. Det kan blive nødvendigt for den enkelte at kombinere to eller tre deltidsjob for at få det hele til at hænge sammen økonomisk, hvis de fx kun har 7,5 ugentlige arbejdstimer på det ene job⁴. Det kan også blive svært for den enkelte at optjene ret til dagpenge, når det ugentlige timetal er på 15 eller færre timer, ligesom også arbejdsmarkedspensionen forringes.

³ Se <https://lo.dk/wp-content/uploads/2017/11/opb2.pdf>

⁴ Se http://faos.ku.dk/nyheder/forskere-behov-for-nedre-graense-for-arbejdstid/Kronik_altinget_Behov_for_nedre_gr_nse_for_arbejdstid.pdf

Boks 1. Afgrænsning og inddeling af virksomheder

Analysen tager udgangspunkt i e-indkomstregistret, som er en detaljeret opgørelse af alle lønmodtagere i Danmark. Der er suppleret med en række baggrundsdata så som uddannelsesniveau og -status. Datagrundlaget er herefter "vendt om", så det tager udgangspunkt i virksomhederne i stedet for lønmodtagerne.

I alt indgår 113.400 arbejdssteder i analysen. Disse 113.400 arbejdssteder har i alt 1.257.000 årsværk. Arbejdsstederne betegnes virksomheder, selvom en virksomhed teknisk godt kan bestå af flere arbejdssteder.

En virksomhed er defineret som et arbejdssted med mindst ét årsværk svarende til én fuldtidsansat lønmodtager i hele året. Af denne grund indgår selvstændige ikke i opgørelsen, hvis de driver personlig virksomhed.

Ufaglært arbejdskraft dækker over personer uden anden uddannelse end grundskolen.

Størrelsesinddeling

Arbejdssteder gør det muligt at dele virksomheder op i de forskellige fysiske arbejdspladser som en økonomisk enhed omfatter. Det er muligt at en økonomisk enhed defineret ved et CVR-nr. består af flere arbejdssteder. Derfor har AE defineret følgende virksomhedsstørrelser: store (100+ årsværk), mellem (35-100 årsværk), små (10-35 årsværk), mikro (1-10 årsværk). I forhold til Danmarks Statistiks inddeling på virksomhedsstørrelse er grænseværdierne mindre, hvilket skyldes, at AE's opgørelse er på arbejdsstedsniveau, mens DST inddeler på CVR-nr.

Klassifikation af virksomheders størrelse og antal årsværk:

Mikrovirksomheder:	Under 10 årsværk
Små virksomheder	10-35 årsværk
Mellemstore virksomheder	35-100 årsværk
Store virksomheder	Over 100 årsværk

Boks 2. Branchebeskrivelse

Brancheinddeling:

Virksomhederne i analysen er opdelt på AE's brancheinddeling af private byerhverv, der på en række områder adskiller sig fra Danmarks Statistiks 10-gruppering. Først og fremmest optræder brancherne Landbrug, skovbrug og fiskeri, råstofindvinding samt Offentlig administration, undervisning og sundhed ikke i analysen. Ydermere er alle arbejdssteder under sektoren, offentlig forvaltning og service, udeladt. DST-branchen Handel og Transport m.v. er opdelt i tre undergrupper. Alle brancherne nedenfor består af en finopdeling af forskellige serviceerhverv.

Industri

DST-underbranchen Industri består af føde-, drikke- og tobaksindustri, tekstil- og læderindustri, træ- og papirindustri samt trykkerier, olieraffinaderier, kemisk industri, medicinalindustri, plast-, glas- og betonindustri, metalindustri, elektronikindustri, fremstilling af elektrisk udstyr, maskinindustri, transportmiddelindustri, møbelindustri samt reparation og installation af maskiner og udstyr.

Bygge og anlæg

Under DST-branchen Bygge og anlæg indgår byggeentreprenører, anlægsentreprenører, bygningsinstallation, bygningsfærdiggørelse, murere og anden specialiseret bygge- og anlægsvirksomhed samt forberedende byggepladsarbejde.

Transport

DST-underbranchen Transport består af tog, busser og taxi, fragtvognmænd, rørtransport, skibsfart, luftfart, post og kurer-tjeneste og hjælpevirksomheder til transport.

Handel

Under DST-underbranchen Handel indgår bilhandel, bilværksteder, agenturhandel, engroshandel, supermarkeder og varehuse, specialbutikker m. fødevarer, tankstationer, detailhandel samt internethandel, postordre mv.

Hotel og restauration

DST-underbranchen Hotel og restauration består af hoteller, conferencecentre, ferieboliger, caféer og restauranter.

Finansiering og forsikring

Under DST-branchen Finansiering og forsikring indgår pengeinstitutter og kreditforeninger, forsikring og pension samt finansiel service.

Ejendomshandel og udlejning

Under DST-branchen Ejendomshandel og udlejning indgår ejendomsmæglere, boligudlejning og udlejning af erhvervsjendomme.

Vidensservice

Vidensservice består af DST-branchen Information og Kommunikation, hvor fx forlag, computerspiludgivelser, film-, tv og musikproduktion, radio- og tv-stationer, telekommunikation, it-konsulenter og andre informationstjenester indgår. Vidensservice består også af DST-underbranchen Vidensservice, hvor advokatvirksomheder, revision og bogføring, virksomhedskonsulenter, arkitekter, rådgivende ingeniører, dyrlæger, reklame- og analysebureauer samt forskning og udvikling indgår. Derudover indgår også teater, musik og kunst, biblioteker, museer, organisationer, foreninger, internationale organisationer og ambassader mv.

Anden privat service (rengøring, frisører, reparationer mv.)

Anden privat service består af DST-underbranchen Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service, hvor fx vikarbureauer, vagt- og sikkerhedstjeneste, rengøring, anlægsgartnere og ejendomsservice indgår. Inden for anden privat service indgår også lotteri og andet spil, sport, forlystelsesparker og andre fritidsaktiviteter, reparation af husholdningsudstyr, frisører, private husholdninger med ansat medhjælp, vaskerier mv.